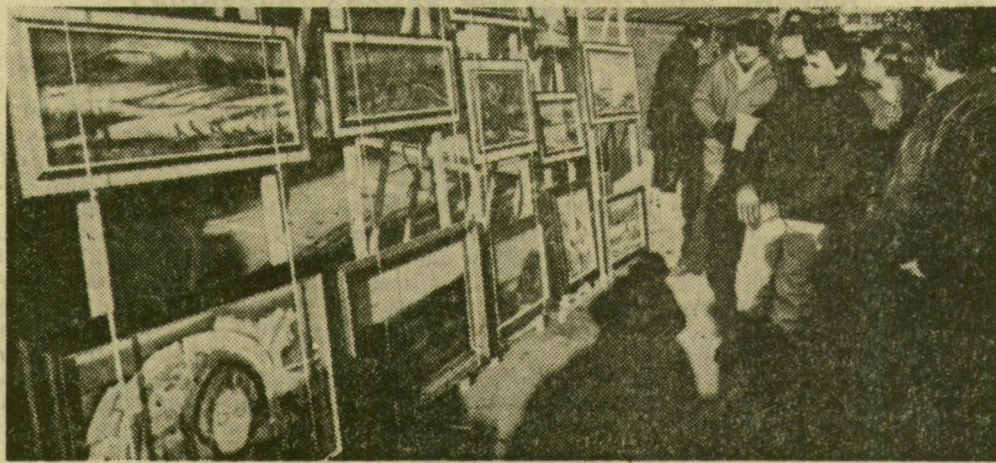

Tájkép, karácsony előtt

Az elmúlt hét végén az összeszámlálhatatlan, karácsonyra vásárolható ajándékok között a képen látható festmények szabadterti bemutatóján is válogathattak a meglepetést szándékozók. Az alkalmi aukción, a minusz több fokban, talán ke-

vesebb volt a vevő, mint a néző, de se-baj! Figyelemre méltó a nálunk még egyelőre szokatlan „kulturaközvetítés”, és az, hogy ez bizony vásári Örülünk annak: az alkotásokat, szerencsére, nem ponnyván kínálta megvételre az eladó.

Rádiófigyelő

Néhány hete nyílt meg a Fekete Házban egy erdélyi, korondi festőművész, Páll Lajos tárlata. A megnyitót mondó csanádi megyéspüspök egyebek között ilyen kérdést is feltett: *kimondom a szót, hogy Erdély — mit jelent? S mintegy válaszként is, a továbbiakban említette a véle kapcsolatos „mindig irigy szemeket”, s „a magyórtelmét”.*

Most két, egymást követő héten mindkét kifejezés igen alapos magyarázatával szembesülhettünk. Merthogy Forró Tamás és Havas Henrik Arad után, ki tudja merre... című kétrészes dokumentumműsórát, melyet a múlt héten és az azt megelőző héten csütörtökön sugározott a Kossuth adó, alighanem az utóbbi hónapok vonatkozó tömegkommunikációs megnyilvánulásainak csúcsaként kell értelmezni. Hiszen az első rész megvilágította a „mindig irigy szemek” kifejezés pontos jelentését, a jelenlegi helyzet történelmi-politikai hátterét, egy olyan kerekasztal-beszélgetés jóvoltából, amelynek résztvevői (Cseres Tibor, Gombár Csaba, Szász Zoltán, Vári Attila) meglehetősen erőteljes áttekintést adtak egy Európától végleg leszakadt, despotikus terror-rezsim egészéről, a szított magyarellenesség historial-politikai eredőiről — és még sok minden másról is. A második rész pedig megszólaltatta a ma gyórtelmének szinte minden lehetséges rondabugyrát megjártaikat, ám nemcsak a menekülteket

Macelláriu Illés figyelmébe

hallhattuk — de Szűrös Mátyást és Nagy Lászlót, minden magyarországi erdélyi „legfőbb ügyvédjét” is, előkerültek a menekültek tragédiái, a törések, amelyeket a vágyott anyaországban szerzett kiábrándító tapasztalatok indukáltak, a Chru-dinák-féle riportfilm bántó érzéketlensége és tájékozatlansága, beszélt Gál Zoltán belügyminiszter-helyettes, Németh Géza református lelkész, és szóba került az aradi fiaskó, mind-mind egymás után.

„Megfigyelői pozíciók változott”, fogalmazták meg lágyan. Micsoda fáziseltolódás van Románia és a többi kelet-európai ország között, taglalták kissé keményebben. Vári Attila pedig megidézte, mit mondott egy magát felelősnek merészelné vezető magyar politikus valaha erdélyi magyaroknak, Erdélyben egy boros éjszakán: „ha ti nem lennétek, a román elvtársakkal nagyon jó volna a viszonyunk”. No comment. Hasonló a helyzet Lukács György Cseres Tibor által megidéztet vonatkozó mondatával: „a szocializmus demokrácia nélkül fasizmus vagy félfasizmus”.

Nem tehetek róla, nekem Forró Tamás és Havas Henrik műsorainak hallatán egy réges-régi eset jutott eszembe. Olyannyira régi, hogy még csak nem is a háború előtti átkosban, de — az előző évszázadban történt. Az 1868-as nemzetiségi törvény tárgyalásakor a budapesti

parlamentben a román és szász képviselők is elmondták véleményüket. Bizonyos Macelláriu Illés szavaira egy vezető magyar politikus a következőket mondotta: „Bizonyossá teszem a T. képviselő urat, hogy felszólalása sem ingerültséget, sem keserűséget nem okozott. Szomorú volna, ha az indulatosság, keserűség és az ingerültség e teremben is lábra kapna. A nemzetiségű törökvések korunkban épp oly korszerűeknek látszanak, mint egykor a vallási viszályok voltak; de remélem Istentől, hogy valamit vagy elértünk, vagy közel vagyunk azon időhöz, ahol az ember becsét nem katekizmus szerint ítélik meg, úgy eljön azon idő is, midőn az ember becsét, értékét, alkalmas voltát nem a grammatika és a szótár szerint bírálják meg. Addig is legyünk egymás iránt méltányosak és türelmesek; ingerültség nélkül sokkal könnyebben fogjuk megoldani azon kérdést, mely előttünk fekszik, mint az ingerültség árjának megszerezte ragadó áradatával, mely célhoz nem, sőt attól inkább elvezet.”

Igaz is, elfelejtettem: Macelláriu Illés a magyar parlamentben, Magyarországi fővárosában, magyar állampolgárként — románul beszélt. A szóban forgó vezető politikust pedig — Deák Ferencnek hívták. Utóbbit csak azért közlöm, hogy a Securitate is tudja.

Domonkos László

A vig özvegy, Hobo-karnaggyal

Hobo sokat járt Kaposvárra, és fölfedezett ott valakit. S mivel Földes László, alias Hobo éppen együttesének, a Hobo Blues Bandnek válságos pillanatában, Deák „Bill” Gyula és Tátrai Tibor távozása után látta meg a somogyi fővárosban akkor már hatodik esztendeje dolgozó dirigent — Fuchs László igit mondott a főkérésre. S lett imígyen — a Hobo billentyűse. Történt pedig mindez az 1985-ös esztendőben.

Visszacsalásról van szó voltaképpen — mondja most Fuchs László, a Nagyszínházban holnap este bemutatandó nagyoperett, A vig özvegy karnagya. — Kecskeméten születtem, az ottani színházban négy évet töltöttem, Kaposvárott a már említett hatot, csak hogy mostanra meg, három év múltán, csodálatosképpen hiányozni kezdett a színház. A vig özvegyet Kaposvárott is dirigáltam, jó műnek tartom, s úgy éreztem, benne van még a kezemben néhány előadás.

— Alighanem az első esetek egyike, hogy popzenekar tagja nagyoperettet vezényel...

— Igazából nincs ellentmondás. Igaz, több színház-beli hölgy és úr nem akart hinni a szemének, amikor a múltkor a tévében a Hobóval láttott, de annyi baj legyen: boldogan vállaltam a szegediek főkérését.

— Mégis, mi volt előbb: a blues vagy az operett?

— Amikor Ruszt József Kecskeméten a Popfesztiválhoz zenekart keresett, a mi helybeli bandánkat választotta... Szóval, látni lehet, melyik volt előbb... Ezután egyszer csak átcsúsztam valahogy a színházhoz. Igazából a karnagyi mester-séget is csak akkor kezdtem el tanulni, bár papírom a mai napig nincs róla. Nem tudtam befejezni a Népművelési Intézet „gyalogkarmesterei” kurzusát, két évet sikeredett „letudni” belőle, ám a gyakorlatban, azt hiszem, elég jelentős rutint szerezhettem. Kaposvárott Hevesi András zenei vezető rengeteg alkalmat nyújtott ilyesmire, a legjobb iskola volt: példát mutatott, alkalmaztak önmagam kipróbálására — az ilyesmi pedig minden papírnál többet ér. Egyébként a mostani szegedi Lehar-bemutatótól premierkarnagyként elég sokat

vározt: azt hiszem, sikerült fölvezetnem egy „elegáns előadást”. Igazi klasszikus, veretes nagyoperettet, mindazzal, ami ehhez tartozik. Ez a mű olyan jól megírt operett, hogy már majdnem opera. És ha kellő elmélyültséggel, megfelelő munkával alkalmazzuk a klasszikus operettkíséket — az efféle mű nagyszerűen működik. Márpedig erre van szükség.

Lehar-Ferenc A vig özvegy című háromfelvonásos nagyoperettjét holnap, szerdán este 7 órai kezdettel sajátbemutató adja elő a Nagyszínházban. Fuchs László vezényletével, Varga Mátyás diszleteivel, Molnár Zsuzsa jelmezeivel — vendégként Esztergályos-Károly rendezésében. A főbb szerepekben Gyimesi Kálmánt, illetve Szántó Lajost, Vajda Júlt és Szonda Evát, Egri Lászlót és Szabady Józsefet, Bajtay Horváth Ágotát, illetve Vámosy Evát, Vajk Györgyöt és Fekete Imrét, továbbá Nagy Jánost, Piszkolti Lászlót, Jachinek Rudolfot és Szabó Máriát láthatja a közönség.

D. L.

A Kodály Társaság emlékhangversenye

Ínséges időkben erőt kell merítenünk Kodály művészetéből — hangsúlyozta Oberfrank Géza főzeneigazgató a koncertet bevezető szavaiban. Maga a műsor is alkalmat adott arra, hogy mélyszéles tisztelettel mérhecsük fel azokat a lépéseket, amelyekkel Mesterünk mindig a legnagyobb ínség enyhítésére sietett. Mert az elsőlyedés előtti pillanatban mentette meg (nagyszerű társakkal együtt) a századok sodrását és örvényeit túlélt magyar népzeneinkincset, mert anyanyelvi éneket adott gyermekeink szájába, mert szívszorítóan teljes magyarsággal fáradozott azon, hogy kultúránk hézagait betöltsék, mert nemes öntudattal kapcsolta be művelődésünket egy európai folyamatosságba, melynek mindaddig mostoha, irigykedő és néma szemlélői voltunk.

A műsor másik mottója az a kép lehetne, mely a hallgatók előtt függött, és az idős, hajlott, ösvényt kereső, gondok árnyaitól kísért Kodályt ábrázolta. Bartók írta, hogy nagy pályatársától nem idegen... némi melankóliára és kétségekre való hajlam... de ugyanakkor azt is tudjuk, hogy egyesítette a népmesék hőseinek sárkányölő erejét hitét, elszántságát. Így aztán a Béke utcai nyerekek Kor-sós-né Balogh Katalin vezetése alatt a Deák Ferenc Gimnáziumban kibomló éneke egyszerre keltett a tiszta fogalmazás és cizellált hangvétel hallatán erzett örömfé-

és némi hiányérzetet, hiszen az Asszony, asszony, ki a házból szövege és zongorakísérete egyaránt sugallja azt a gyermeki huncutságot és kedélyt, amit Kodály nyilván a gyermekektől kapott és nekik adott vissza, és amely hiánytalanul szólalt meg a zongorán Delley József keze alatt. Delley egyébként is kitűnt ezen az estén, nemcsak kísérő szerepben, hanem szólistaként is. Bizonyára Debussy iránti, ismert vonzalmá tette lehetővé, hogy az Esik a városban ilyen befelé figyelő érzékenységgel szólaljon meg, de a székely keserves is példás fogalmazása volt az acélú, nem egykönnyen legyőzhető magyar hőrsz-bánatának. Szenvedéllyel, nemzeti hangulattal, valószínűleg a két gordonka—zongora darab, Sin Katalin vállalta a dalolva deklamáló. Bódás Péter az arabszékkel körülszóvó szerepkört, Brahms, Debussy fátolyháttere előtt a magyar ethosz szót Kodály szándéka szerint, avval a melankóliával, amely a koncert egyik alaphangulatává vált. Bizony, majdnem megkészt az a dramaturgiai fordulat, amikor az Ady-dal és a Megkészt melódia után Gregor József elénekelt a három borsdalt. „Övökodjunk a beskatulyázástól” — mondom magamnak, ráadásul a lassú dalok is bizonyosságai Gregor szabadszuverén lélekmozgásának, de ki tehet arról, hogy éppen a derűsebb műfajokban világ-

klasszis ó, és légkörteremtő képessége felülmúlhatatlan.

A Rozgonyi Eva vezette Bartók órák éneke finom csontú organizmus, ahol a rend artisztikus fegyelve az előadás minden elemére kiterjed, közben felfénylik egy-egy mondat: „elmennék én messzire” (az altban), vagy gazdagon súlyossá válik a csend a szünetekben. De a Hol van ősi kardod appassionatője visszafogottan szólt, és a Gaude, gaude fortissimója nem csegett igazán fénylő örömmel. Talán mert az Advent a várakozás és nem a beteljesülés ünnepe, és addig még sokat kell fáradozunk — Kodály örökségével vigasztalva, erősítve és igazolva magunkat.

Meszlényi László

Kiváló Kollégium lett az Ortutay

Kitűnő közösségi munkájért, tanulmányi eredményeiért, szép és gondozott környezetért a szegedi középiskolai kollégiumok közül elsőként Kiváló Kollégium címet kapott az Aprilis 4. uti Ortutay Gyula Kollégium.

Bogáthy Eke Marcella igazgatótól megtudtuk, idén az országban 17 kollégium pályázott a kitüntető

címre, s közülük 10 lett kiváló. Az Ortutayban 352 általános és középiskolás diák lakik, legtöbbször Radnóti, Tömörkény, Ság-vári és Széchenyi gimnázium tanulói.

A Művelődési Minisztérium és a KISZ KB által adományozott címet ünnepi körülmények között, tegnap délután adták át a kollégium képviselőinek

Bundahiány

Lehet, hogy sportszerűtlen dolog olyan műsorról írni, ami nem készült el, illetve amit nem láthattunk, de én nem is a sportról, és különösen nem a Magyar Televízió Sportosztályáról akarok bírálatot mondani. Helytelemzést szeretnék csak adni arról, ami nincs, vagyis arról, ami a televízió számára nem létezik.

Mindent el fogok magyarázni.

Kezdjük ott, hogy Magyarországon egy sportnapilap jelenik meg, ennek gazdája az ÁISH, mely a legmagasabb szintű sporthatóság. Természetesen, és a lap nem kezd el firtatni, hogy az ÁISH-nak mi volt a szerepe a doppingügyben, s nem kutakodik Csengeri és Szanyi múltjában, gondolatban. Az is természetes, hogy alapvető információk híján nem születik olyan írásmű, melyben azon morfondírozna a szerző, hogy több millió forint értékű dopping egy ilyen központosított sportéletben milyen utakon jutott el Tatára.

A sportnapilap tehát leírja a sportügyi államtitkár szavait arról, hogy ilyen állapotok nélküli felépítményt csakis kemény központi akarral lehetett működtetni, s ugyanakkor e lap leközli a másik nyilatkozatot is, mely szerint a kemény központi

akarát semmit sem tud a doppingolás körülményeiről.

Mondom, ez természetes. Ilyen módon nehezen értem meg, hogy a Telesport szerkesztősége miért nem készít riportfilmet a bundabírányról. Vannak nevek, tragikomikus helyzetek, nevetséges és vérlázító magyarázkodások, van egy máltai önmegszégyenítés, meg mindenek tetejébe egy döntésképtelen MLSZ.

Feltételezem, hogy nem a Fővárosi Tanács szervezte a bundákat, s azt is gyanítom, hogy az MTV elnöksége sem vásárolta meg a Rákóczi FC védelmét a Loki elleni meccs előtt. Következésképp, nem látok semmi akadályt az előtt, hogy a tévé sportszerkesztősége kifejtse álláspontját ebben az ügyben.

Még nincs lezárva a vizsgálát — mondják erre többen. Így folytatják az érvelést, nem korrekt szólni a dolgokról. De — és ezt már

én mondom — vannak olyan tények, amelyek nagy valószínűséggel nem változnak már meg. Sallai bent volt, Fitos kiment, Dédári hazase jött. Ez már felőrs dokumentumfilm. Vagy: a zalaegerszegi játékosok 150 ezer forintot kaptak egy döntetlenért, azaz, egy igen győngye értékű magyar ksz tízezer forintot hozott fejtenként. Miért nem tűnődik el ezen a sportszerkesztőség? Vagy: mit szól a bundához a Honvédelmi Minisztérium? Isten bizony, ha sport-szerkesztő lennének a nemzeti adónál, akkor megkérdezném.

Ezt az egész újságot tele lehetne írni témákkal és kérdésekkel.

Nem elég Dzurják Csópit leszólni, mert telikabátna melegít, s nem elég lesajnálni a szánni valóan gyenge ősi bajnokot. Mert több kell! Az értelem...

Dlusztus Imre

„Zöld Front”

Zöld Front alakítását javasolja az Ifjúsági Környezetvédelmi Szövetség elnöksége mindazoknak a szervezeteknek, amelyek rendelkeznek környezetvédő programmal. Az IKSZ vezetői hétfőn tájékoztatták felhívásukról a sajtó képviselőit.

Az Ifjúsági Környezetvédelmi Szövetség október 8-án alakult, és jelenleg 640 tagja van — főként olyan diákok, akik már korábban létrejött környezetvédő csoportokban tevékenykednek. Mint az IKSZ elnökségi tagjai elmondták, Magyarországon számos csoport rendelkezik környezetvédő programmal, de ezek nem keresik egymással az együttműködést. Felhívásuk szerint Zöld Frontot kellene alakítani a közös cselekvés érdekében, ez a Front azonban ne legyen szervezeteket korlátozó csúcsszerv, hanem a sokféleségen alapuló cselekvés fóruma.

A tájékoztatót ismertették azt a levelüket is, amelyet még november 15-én juttattak el a miniszterelnöknek, s amelyben kérték, tegye lehetővé, hogy az Ifjúsági Környezetvédelmi Szövetség képviselője is tagja lehessen a Bős—Nagyamaros Vízelcsőrendszertársadalmi Ellenőrző Bizottságának. Erre a levelükre mindeddig nem kaptak választ. Az IKSZ vezetői egyébként úgy vélik, hogy nem a vízisztító berendezések megépítésétől, hanem a folyamatosan mért vízminőségtől kellene függővé tenni az erőmű üzemeltetését. Szerintük a „csúcsra járatás” feltételekhez kötése nem elég, mert már önmagában a duzzasztás is súlyos károkat okozhat. (MTI)